

Βρυξέλλες, 13.5.2014
COM(2014) 254 final/2

ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΟ

Το παρόν έγγραφο συνιστά διορθωτικό της Ανακοίνωσης COM(2014) 254 final της 8ης Μαΐου 2014

Αφορά όλες τις γλώσσες

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Καινοτομία στο πλαίσιο της Γαλάζιας Οικονομίας:
Αξιοποίηση του δυναμικού των θαλασσών και των ωκεανών μας με στόχο την
πρόωθηση της απασχόλησης και της μεγέθυνσης**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το 2011 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση για τη γαλάζια ανάπτυξη¹ στην οποία αναλυόταν ο τρόπος με τον οποίο οι ακτές, οι θάλασσες και οι ωκεανοί μπορούν να αποτελέσουν κύρια πηγή νέων θέσεων εργασίας και μεγέθυνσης², συμβάλλοντας στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» και βελτιώνοντας τον τρόπο με τον οποίο αντλούμε τους πόρους του πλανήτη. Στην εν λόγω ανακοίνωση επισημαίνονταν ειδικότερα αναδυόμενοι βιομηχανικοί κλάδοι οι οποίοι χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής. Τον Ιανουάριο του 2014 η Επιτροπή περιέγραψε συνοπτικά την προσέγγισή της όσον αφορά την αξιοποίηση του δυναμικού της ωκεάνιας ενέργειας³ και εν συνεχεία δρομολόγησε το φόρουμ για την ωκεάνια ενέργεια για τον εντοπισμό των σημείων συμφόρησης της ανάπτυξης και για την υπόδειξη τρόπων αποσυμφόρησής τους.

Σε όλους τους τομείς της γαλάζιας οικονομίας, η καινοτομία είναι καθοριστικής σημασίας για την αξιοποίηση του δυναμικού ανάπτυξης και δημιουργίας απασχόλησης. Η καινοτομία μπορεί επίσης να αποφέρει σημαντικά περιβαλλοντικά οφέλη. Τα οφέλη αυτά μπορεί να συνίστανται σε «οικολογικές καινοτομίες» που αποσκοπούν, για παράδειγμα, στη μείωση των εκπομπών θείου από τα πλοία⁴, μέσω βελτιωμένων συστημάτων καθαρισμού καυσαερίων επί των πλοίων, καθαρότερων συμβατικών καυσίμων ή εναλλακτικών πηγών καυσίμων. Η καινοτομία μπορεί επίσης να ευνοήσει την επεξεργασία αποδοτικών ως προς το κόστος μέτρων προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος που μπορούν να συμβάλουν στην εφαρμογή της οδηγίας-πλακίου για τη θαλάσσια στρατηγική (ΟΠΘΣ)⁵.

Η εμβληματική πρωτοβουλία της ΕΕ «Ένωση καινοτομίας»⁶ συμβάλλει ήδη στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που ευνοεί την καινοτομία. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) έλαβαν στήριξη από το πρόγραμμα-πλαίσιο για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία, ύψους άνω των 15 δισεκατ. ευρώ για τις ΜΜΕ μεταξύ 2007 και 2012⁷. Το νέο πρόγραμμα «Ορίζων 2020» ύψους 79 δισεκατ. ευρώ έχει πλέον καταστεί το μεγαλύτερο έως σήμερα πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας της ΕΕ. Περιλαμβάνει, δε, ενισχυμένα μέτρα για τη στήριξη των ΜΜΕ. Επιπλέον, σημαντικό ποσοστό των διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων της ΕΕ προορίζεται για την καινοτομία.

Ωστόσο, πρέπει να αντιμετωπιστεί σειρά αδυναμιών που διαπιστώθηκαν στο πλαίσιο της εμβληματικής πρωτοβουλίας «Ένωση καινοτομίας»: ανεπαρκείς επενδύσεις στο γνωστικό μας κεφάλαιο, περιορισμένη πρόσβαση σε χρηματοδότηση, υψηλό κόστος

¹ Γαλάζια ανάπτυξη: ευκαιρίες για βιώσιμη ανάπτυξη στους τομείς της θάλασσας και της ναυτιλίας, COM(2012) 494.

² «Blue Growth Scenarios and drivers for Sustainable Growth from the Oceans, Seas and Coasts» (Γαλάζια ανάπτυξη: Σενάρια για τη βιώσιμη ανάπτυξη από τους ωκεανούς, τις θάλασσες και τις ακτές), τελική έκθεση, πρόσκληση υποβολής προσφορών αριθ. MARE/2010/01, Αύγουστος 2012.

³ Γαλάζια ενέργεια - απαραίτητα μέτρα για την αξιοποίηση του δυναμικού της θαλάσσιας και της ωκεάνιας ενέργειας της Ευρώπης έως το 2020 και εντεύθεν, COM(2014) 8.

⁴ Οδηγία 1999/32/EK, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2012/33/ΕΕ. Στις ΠΕΕΘ (στην ΕΕ: στη Βαλτική και στη Βόρειο Θάλασσα), η περιεκτικότητα των καυσίμων πλοίων σε θείο θα μειωθεί από 1,50 % σε 0,10 % από το 2015 και σε άλλες θαλάσσιες περιοχές από 3,50 % σε 0,50 % από το 2020.

⁵ Οδηγία 2008/56/EK περί πλαισίου κοινοτικής δράσης στο πεδίο της πολιτικής για το θαλάσσιο περιβάλλον (οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική).

⁶ Εμβληματική πρωτοβουλία στο πλαίσιο της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» - Ένωση καινοτομίας, COM(2010) 546 τελικό.

⁷ Δελτίο τύπου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής MEMO/13/393 της 2.5.2013.

δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, αργή πρόοδος προς την κατεύθυνση των διαλειτουργικών προτύπων, αναποτελεσματική χρήση των δημόσιων συμβάσεων και επικαλύψεις στην έρευνα. Η Επιτροπή, στην ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης για το 2014⁸, ανέφερε επίσης ότι η συνεργασία μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα ως προς την καινοτομία είναι ακόμη περιορισμένη και ότι η αδυναμία μετατροπής των αποτελεσμάτων της έρευνας σε αγαθά και υπηρεσίες καθώς και το ολοένα αυξανόμενο χάσμα δεξιοτήτων επηρεάζουν αρνητικά τους τομείς υψηλής έντασης των γνώσεων.

Προκειμένου να αναπτυχθεί το δυναμικό της γαλάζιας οικονομίας στην Ευρώπη, τα κράτη μέλη πρέπει να θέσουν σε εφαρμογή πολιτικές και λύσεις σε τοπικό επίπεδο οι οποίες να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τα εμπόδια αυτά. Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, η Επιτροπή θα μεριμνήσει ώστε τα εθνικά σχέδια μεταρρύθμισης των κρατών μελών να ενσωματώνουν πολιτικές οι οποίες αντανακλούν τις προτεραιότητες της γαλάζιας ανάπτυξης.

Απαιτείται, ωστόσο, συμπληρωματική δράση. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο η δράση σε επίπεδο ΕΕ μπορεί να αντιμετωπίσει τα ακόλουθα ζητήματα, τα οποία αφορούν ειδικά τη γαλάζια οικονομία:

- τα κενά στις γνώσεις και στα δεδομένα σχετικά με την κατάσταση των ωκεανών μας, τους θαλάσσιους πόρους βυθού, τους υδρόβιους πόρους και τους κινδύνους για τα ενδιαιτήματα και τα οικοσυστήματα·
- το γεγονός ότι διαχέονται οι ερευνητικές προσπάθειες στον τομέα των επιστημών της θάλασσας και της ναυτιλίας δυσχεραίνει την ανταλλαγή γνώσεων σε διεπιστημονικό επίπεδο και επιβραδύνει την πρόοδο των τεχνολογικών καινοτομιών σε βασικές τεχνολογίες και σε καινοτόμους επιχειρηματικούς τομείς·
- η έλλειψη ειδικευμένων επιστημόνων, μηχανικών και εργαζομένων οι οποίοι είναι σε θέση να εφαρμόζουν νέες τεχνολογίες στο θαλάσσιο περιβάλλον.

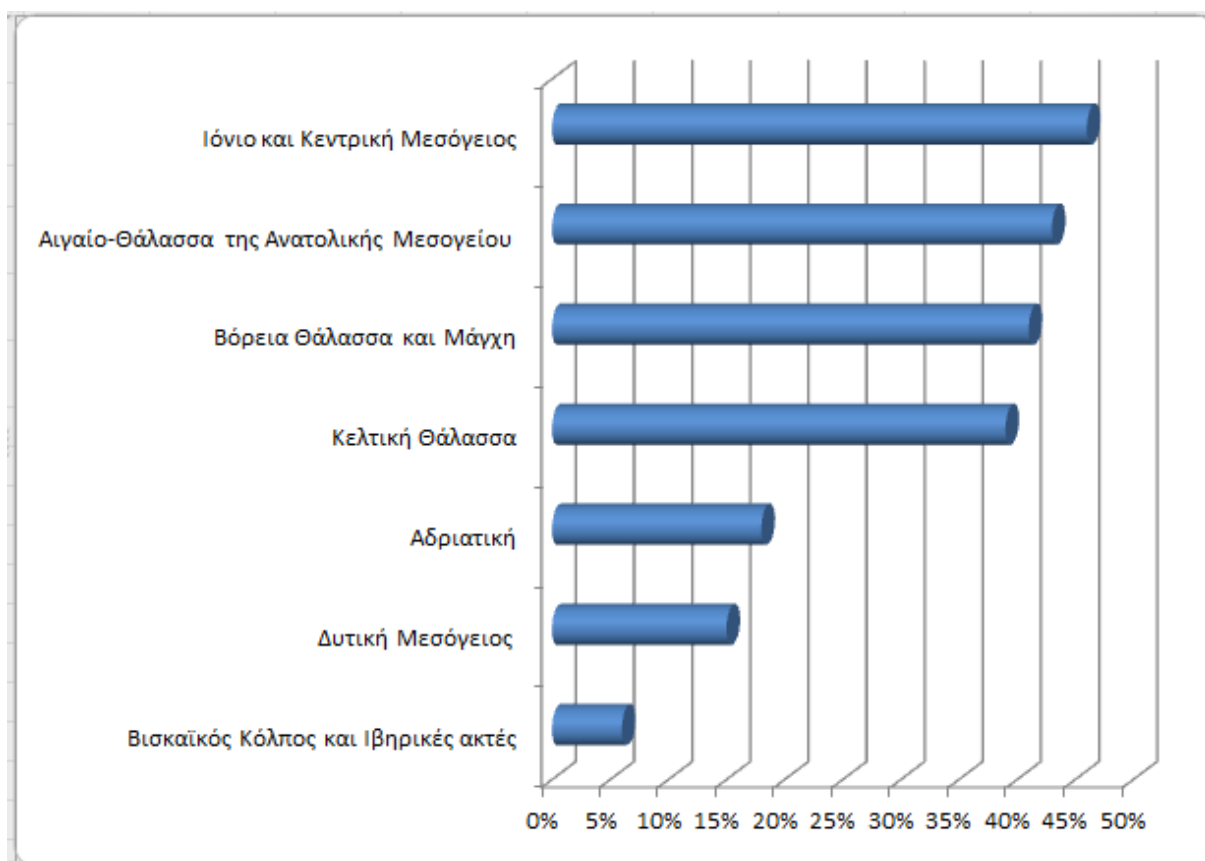
Το παρόν έγγραφο παρουσιάζει τα σχέδια της Επιτροπής για την αντιμετώπιση των προαναφερόμενων τριών ζητημάτων.

2. ΓΝΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΟΥ ΒΥΘΟΥ

Η καινοτομία στο πλαίσιο της γαλάζιας οικονομίας επιβραδύνεται από την έλλειψη πληροφοριών για τη θάλασσα, για το θαλάσσιο βυθό και για τους υδρόβιους πόρους που αυτή φιλοξενεί. Η βελτίωση των γνώσεων όσον αφορά τις θάλασσές μας θα ευνοήσει την οικονομική ανάπτυξη στο πλαίσιο της γαλάζιας οικονομίας, χάρη στην πιο ενδελεχή γνώση των θαλάσσιων πόρων και στην καλύτερη κατανόηση του τρόπου με τον οποίο μπορούν αυτοί να χρησιμοποιηθούν, σε συνδυασμό με την επίτευξη των περιβαλλοντικών μας στόχων⁹.

⁸ Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης 2014, COM(2013) 800.

⁹ Όπως απαιτείται βάσει της οδηγίας-πλαισίου για τη θάλασσα στρατηγική (2008/56/ΕΚ) για την επίτευξη καλής περιβαλλοντικής κατάστασης, και βάσει άλλων περιβαλλοντικών πολιτικών.

Διάγραμμα 1 Ποσοστό επιλεγμένων θαλάσσιων λεκανών στην Ευρώπη οι οποίες δεν έχουν αποτελέσει αντικείμενο επισκόπησης¹⁰

Τις τελευταίες δεκαετίες πραγματοποιήθηκαν σημαντικές επενδύσεις σε συστήματα παρατήρησης των ωκεανών. Αυτές οδήγησαν σε βελτιώσεις στην ωκεανογραφία και στις μετεωρολογικές προβλέψεις χάρη στη χρησιμοποίηση των δεδομένων για τη δημιουργία μοντέλων. Βελτιώθηκαν επίσης οι διαδικασίες για τη διάθεση των δεδομένων παρατήρησης.

Αντιθέτως, η ερευνητική κοινότητα που επιδίδεται στην παρατήρηση του βυθού και σε βυθομετρήσεις στους τομείς της γεωλογίας, της υδρογραφίας και της βιολογίας στην Ευρώπη, ενώ έχει ξεκινήσει την προσπάθεια ενοποίησης των ερευνητικών προσπαθειών, έχει εντούτοις ακόμη μεγάλο περιθώριο προόδου να πραγματοποιήσει. Λόγω αυτής της αργής προόδου, είναι ανεπαρκής και η πρόοδος όσον αφορά τις γνώσεις σχετικά με τα βασικά χαρακτηριστικά του βυθού, ποσοστό έως 50% του βυθού δεν έχει αποτελέσει αντικείμενο βαθυμετρικής επισκόπησης υψηλής ευκρίνειας (βλ. το προαναφερόμενο διάγραμμα 1), ενώ ακόμη μεγαλύτερο ποσοστό των ενδιατημάτων και πληθυσμών του βυθού δεν έχει χαρτογραφηθεί.

Επιπλέον, τα δεδομένα από τα τμήματα του θαλάσσιου βυθού που αποτέλεσαν αντικείμενο επισκόπησης δεν είναι εύκολα προσβάσιμα. Δέσμες διαφορετικών θαλάσσιων δεδομένων βρίσκονται στην κατοχή διαφορετικών οργανισμών. Ο εντοπισμός των ως άνω δεδομένων στους εν λόγω οργανισμούς και η χορήγηση

¹⁰ Πηγή: Προπαρασκευαστικές ενέργειες για το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Θαλάσσιων Παρατηρήσεων και Δεδομένων. Σύμβαση παροχής υπηρεσιών αριθ. «MARE/2009/07 – χαρτογράφηση του θαλάσσιου βυθού – SI2.563144» με βάση 6000 επισκοπήσεις βυθού, εκ των οποίων οι 1000 συνίσταντο σε επισκόπηση πολυδεσμικής βυθομέτρησης υψηλής ευκρίνειας.

άδειας για τη χρησιμοποίησή τους μπορεί να αποβεί χρονοβόρο και δαπανηρό εγχείρημα. Από εκτιμήσεις προκύπτει ότι η μεγαλύτερη διαθεσιμότητα και προσβασιμότητα των δεδομένων σε χρήστες τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα θα προωθήσει την καινοτομία και τον ανταγωνισμό.

Εκτιμάται ότι η ευρεία διάθεση θαλάσσιων δεδομένων υψηλής ποιότητας τα οποία βρίσκονται στην κατοχή δημόσιων φορέων στην ΕΕ θα βελτιώσει την παραγωγικότητα τουλάχιστον κατά 1 δισεκατ. ευρώ ετησίως¹¹. Αναμένεται επίσης να τονώσει την καινοτομία στο πλαίσιο της γαλάζιας οικονομίας, καθιστώντας πιο εύκολα διαθέσιμες τις πληροφορίες για τη συμπεριφορά της θάλασσας και τη γεωλογική διαμόρφωση του θαλάσσιου βυθού. Τα οφέλη από την προώθηση της καινοτομίας μπορεί να ανέλθουν σε 200-300 εκατ. ευρώ ετησίως. Επιπλέον, το γεγονός ότι θα υπάρχουν υψηλότερης ποιότητας και πιο εύκολα διαθέσιμα θαλάσσια δεδομένα αναμένεται να διευκολύνει την εφαρμογή της οδηγίας-πλαίσου για τη θαλάσσια στρατηγική¹². Θα βοηθήσει επίσης στην καλύτερη διαχείριση από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα των κινδύνων και των αβεβαιοτήτων που συνδέονται με τη θάλασσα — π.χ. καιρικές συνθήκες, σημαντικά ατυχήματα που συνδέονται με τα μέσα μεταφοράς, θαλάσσια ρύπανση και απώλεια των υποδομών ζωτικής σημασίας.

Η Επιτροπή δρομολόγησε, ως εκ τούτου, μια βιώσιμη διαδικασία που αποσκοπεί στο να εξασφαλίσει τη διαλειτουργικότητα των θαλάσσιων δεδομένων και την εύκολη πρόσβαση σε αυτά χωρίς περιορισμούς χρήσης, με συγκεκριμένο στόχο την ανάπτυξη ενός χάρτη πολλαπλής ανάλυσης του συνόλου του θαλάσσιου βυθού και της υπερκείμενης στήλης ύδατος των ευρωπαϊκών υδάτων έως το 2020¹³ στο πλαίσιο μιας εμβληματικής πρωτοβουλίας. Στο πλαίσιο αυτό έχουν προβλεφθεί τα παρακάτω:

- βελτίωση του Ευρωπαϊκού Δικτύου Θαλάσσιων Παρατηρήσεων και Δεδομένων (EMODnet). Αυτό αποτελεί τμήμα της πρωτοβουλίας ανοικτών δεδομένων της ΕΕ¹⁴, το οποίο, όπως και η χαρτογράφηση του θαλάσσιου βυθού, περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τα φυσικά, χημικά και βιολογικά χαρακτηριστικά της υπερκείμενης στήλης ύδατος. Περισσότεροι από 100 ευρωπαϊκοί οργανισμοί συνεργάζονται ήδη ώστε τα θαλάσσια δεδομένα που διαθέτουν να καταστούν πιο προσβάσιμα, διαλειτουργικά και χρήσιμα για τον τελικό χρήστη. Τα δεδομένα διατίθενται πλέον μέσω μιας ενιαίας δικτυακής πύλης¹⁵ ενώ ένας χαμηλής, σήμερα, ευκρίνειας, χάρτης του βυθού του συνόλου των υδάτων της ΕΕ, η ευκρίνεια του οποίου θα βελτιωθεί σταδιακά, θα είναι διαθέσιμος έως το 2016.

¹¹ Ο «Χάρτης πορείας όσον αφορά τις γνώσεις για τη θάλασσα 2020», που συνοδεύει την παρούσα ανακοίνωση, περιέχει εκτίμηση όσον αφορά τα οφέλη που αναμένεται να προκύψουν.

¹² Η Επιτροπή, στην έκθεσή της σχετικά με την πρώτη φάση εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας, με τίτλο «Η πρώτη φάση εφαρμογής της οδηγίας-πλαίσου για τη θαλάσσια στρατηγική 52008/56/EK), Αξιολόγηση και κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής COM(2014)097», εντόπισε σειρά ελλείψεων στην αξιολόγηση των κρατών μελών όσον αφορά την κατάσταση των θαλάσσιων υδάτων τους.

¹³ Πράσινη βίβλος: «Γνώσεις για τη θάλασσα το 2020: από τη χαρτογράφηση του βυθού στις ωκεάνιες προβλέψεις», 29 Αυγούστου, COM(2012) 473.

¹⁴ «Ανοικτά δεδομένα – Κινητήρας καινοτομίας, οικονομικής μεγέθυνσης και διακυβέρνησης με διαφάνεια », COM(2011) 882.

¹⁵ <http://emodnet.eu/>

- ενσωμάτωση συστημάτων δεδομένων. Τρεις επιπλέον πρωτοβουλίες της ΕΕ, η θαλάσσια υπηρεσία του προγράμματος Copernicus, το Πλαίσιο συλλογής δεδομένων για την αλιεία¹⁶ και η βάση περιβαλλοντικών δεδομένων «WISE-marine» θα ενσωματωθούν στο EMODnet με τη χρήση κοινών προτύπων όπως αυτό του συστήματος INSPIRE¹⁷ και θα ευθυγραμμιστούν προς τις αρχές του ενιαίου συστήματος πληροφοριών για το περιβάλλον¹⁸. Κοινές ερευνητικές υποδομές όπως αυτές του προγράμματος Euro-Argo¹⁹ και του Ευρωπαϊκού Πολυεπιστημονικού Παρατηρητηρίου Θαλασσιού Πυθμένα και στήλης ύδατος που ενοποιούνται πλέον υπό το νομικό πλαίσιο της κοινοπραξίας ευρωπαϊκής ερευνητικής υποδομής²⁰ θα τροφοδοτήσουν επίσης το EMODnet με δεδομένα·
- διευκόλυνση της εισαγωγής στο EMODnet μη εμπιστευτικών δεδομένων που συλλέγονται από ιδιωτικές εταιρείες, ιδίως δεδομένων που προκύπτουν από τις απαιτήσεις αδειοδότησης και από εκτιμήσεις περιβαλλοντικών επιπτώσεων·
- ενθάρρυνση των κοινοπραξιών ερευνητικών προγραμμάτων της ΕΕ να χορηγήσουν ελεύθερη πρόσβαση στα θαλάσσια δεδομένα, μεταξύ άλλων μέσω του δικτύου EMODnet·
- ανάπτυξη μηχανισμού για τον στρατηγικό συντονισμό των συστημάτων παρατήρησης, των προγραμμάτων δειγματοληψίας και των ερευνητικών προτεραιοτήτων για τις ευρωπαϊκές θαλάσσιες λεκάνες, μέσω χρηματοδότησης από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας. Αυτό θα συμβάλει επίσης στην ανάπτυξη της πολιτικής της ΕΕ για την Αρκτική²¹, για παράδειγμα μέσω του εντοπισμού περιοχών όπου η αβεβαιότητα όσον αφορά το βάθος των υδάτων περιορίζει τον διάπλου υδάτων από τα οποία έχουν πρόσφατα αποκολληθεί πάγοι.

Οι προσπάθειες αυτές θα διευρύνουν από κοινού τις δυνατότητες για καινοτομία και επενδύσεις από δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις στο πλαίσιο της γαλάζιας οικονομίας. Θα ενισχύσουν επίσης τη θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο διεθνών προσπαθειών, όπως το Παγκόσμιο Σύστημα Συστημάτων Γεωσκόπησης (GEOSS)²².

Την παρούσα ανακοίνωση συνοδεύει έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που παρουσιάζει πιο αναλυτικά τα ορόσημα και το χρονοδιάγραμμα όσον αφορά τη δρομολόγηση της πρωτοβουλίας «γνώσεις για το θαλάσσιο περιβάλλον»

¹⁶ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 199/2008 του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση κοινοτικού πλαισίου για τη συλλογή, διαχείριση και χρήση δεδομένων στον τομέα της αλιείας και τη στήριξη όσον αφορά τις επιστημονικές γνωμοδοτήσεις για την κοινή αλιευτική πολιτική.

¹⁷ Οδηγία 2007/2/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2007, για τη δημιουργία υποδομής χωρικών πληροφοριών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (INSPIRE).

¹⁸ Έγγραφο εργασίας όσον αφορά τις προοπτικές για την εφαρμογή του ενιαίου συστήματος πληροφοριών της ΕΕ για το περιβάλλον, SWD(2013) 18.

¹⁹ Ανάπτυξη στόλου παρασυρόμενων ανιχνευτικών ρομποτικών μηχανισμών σε παγκόσμια κλίμακα.

²⁰ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 723/2009 του Συμβουλίου της 25ης Ιουνίου 2009.

²¹ Ανάπτυξη μιας πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Αρκτική Περιοχή: συντελεσθείσα πρόοδος από το 2008 και επόμενα βήματα JOIN(2012) 19.

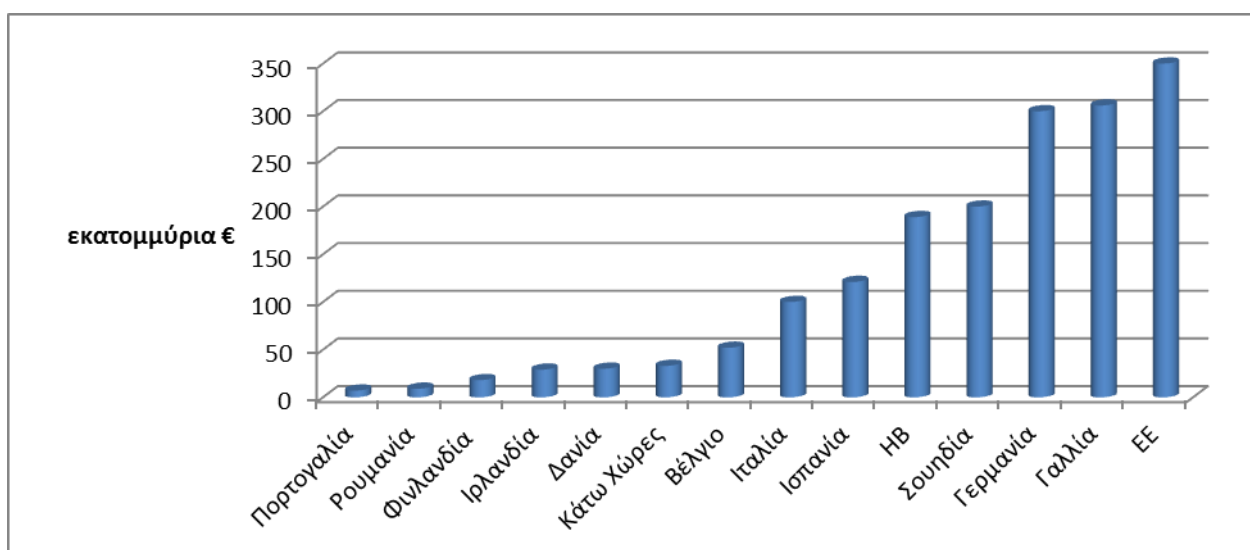
²² <http://www.earthobservations.org/geoss.shtml>

και της χαρτογράφησης του βυθού, όπως ζητήθηκε από το Συμβούλιο²³ και το Κοινοβούλιο²⁴.

3. ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Αξιοσημείωτη πρόοδος έχει σημειωθεί από τότε που η Επιτροπή ενέκρινε την Ευρωπαϊκή στρατηγική για θαλάσσια και ναυτιλιακή έρευνα²⁵ το 2008. Στο πλαίσιο του εβδομίου προγράμματος-πλαισίου για την έρευνα (2007-2013), η Επιτροπή συνέβαλε κατά μέσον όρο με 350 εκατ. ευρώ ετησίως για τη θαλάσσια και ναυτιλιακή έρευνα.

Επιπλέον, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 2, σημαντικό μέρος της θαλάσσιας έρευνας διεξάγεται μέσω προγραμμάτων των κρατών μελών.

Διάγραμμα 2: Εκτιμώμενες δαπάνες στον τομέα της θαλάσσιας έρευνας από πλευράς επιλεγμένων κρατών μελών και της ΕΕ (2011). Πηγή: JPI Oceans

Στο πλαίσιο του «Ορίζων 2020», η έρευνα θα εστιασθεί στον τρόπο με τον οποίο οι νέες τεχνολογίες μπορούν να αξιοποιήσουν παραγωγικά τους θαλάσσιους πόρους και να επιφέρουν διατηρήσιμη ανάπτυξη και θέσεις εργασίας, διασφαλίζοντας, παράλληλα, ότι οι εν λόγω πόροι θα είναι διαθέσιμοι και για τις μελλοντικές γενιές.

Προκειμένου να αξιοποιηθεί ο οριζόντιος χαρακτήρας της θαλάσσιας έρευνας και οι διαπιστώσεις όσον αφορά έναν τομέα να έχουν, δυναμικά, εφαρμογές και σε άλλους τομείς, η πρωτοβουλία «Ωκεανοί του Αύριο» έχει χρηματοδοτήσει 31 σχέδια που αντιστοιχούν σε συνολική συνεισφορά της ΕΕ ύψους περίπου 195 εκατ. ευρώ. Αυτή

²³ Συνεδρίαση του Συμβουλίου γενικών υποθέσεων «ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική» Λουξεμβούργο, 24 Ιουνίου 2013

²⁴ Έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όσον αφορά τις γνώσεις για τη θάλασσα 2020: βελτίωση της χαρτογράφησης του βυθού για σκοπούς αλιείας (2013/2101(INI)) Επιτροπή Αλιείας (Εισηγήτρια: Maria do Céu Patrão Neves).

²⁵ Ευρωπαϊκή στρατηγική για θαλάσσια και ναυτιλιακή έρευνα: ένα συνεκτικό πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας προς υποστήριξη της αειφόρου χρήσης των ωκεανών και των θαλασσών, COM(2008) 534.

η οριζόντια προσέγγιση επεκτείνεται στον τομέα εστίασης «Γαλάζια Ανάπτυξη» του προγράμματος «Ορίζων 2020» με προϋπολογισμό 145 εκατ. ευρώ για την περίοδο 2014-2015, εκ των οποίων τα 8 εκατομμύρια προορίζονται για να διατεθούν στις ΜΜΕ.

Υπάρχουν περαιτέρω ευκαιρίες για τη θαλάσσια έρευνα στο σύνολο του προγράμματος «Ορίζων 2020» — σε τομείς όπως η επισιτιστική ασφάλεια, η ενέργεια, οι μεταφορές, τα υλικά, η τεχνολογία των πληροφοριών και η ερευνητική υποδομή.

Για να εξασφαλιστεί η συμπληρωματικότητα μεταξύ των προτεραιοτήτων των κρατών μελών όσον αφορά τη στρατηγική σε θέματα έρευνας και καινοτομίας και του προγράμματος πλαισίου «Ορίζων 2020», η Επιτροπή θα συνεργαστεί στενά με την πρωτοβουλία κοινού προγραμματισμού «Υγιείς και παραγωγικές θάλασσες και ωκεανούς» που δημιουργήθηκε για να επιτρέψει στα κράτη μέλη να ευθυγραμμίσουν τα εθνικά τους προγράμματα θαλάσσιων ερευνών. Με τον τρόπο αυτό θα βελτιωθεί επίσης η βάση των γνώσεων και των αποδεικτικών στοιχείων για την περιβαλλοντική πολιτική, που αποτελεί στόχο προτεραιότητας του 7ου προγράμματος δράσης για το περιβάλλον²⁶.

Ο ιδιωτικός τομέας μπορεί επίσης να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στο να βοηθήσει την Επιτροπή να διατυπώσει ερευνητικές ανάγκες στο πλαίσιο του προγράμματος-πλαισίου «Ορίζων 2020» μέσω των υφιστάμενων τομεακών πρωτοβουλιών, όπως η LeaderSHIP 2020, η πρωτοβουλία «Waterborne Platform», η πλατφόρμα για την υδατοκαλλιέργεια και το Ευρωπαϊκό φόρουμ για την αειφόρο ναυτιλία. Προκειμένου να εξεταστεί περαιτέρω η γόνιμη ανταλλαγή ιδεών και αποτελεσμάτων έρευνας μεταξύ των διαφόρων τομέων της βιομηχανίας, ΜΚΟ και άλλων ενδιαφερομένων που έχουν κοινό συμφέρον στην προώθηση της γαλάζιας οικονομίας, θα συσταθεί φόρουμ για τις επιχειρήσεις και την επιστήμη στο πλαίσιο της γαλάζιας οικονομίας. Αυτό θα συγκληθεί για πρώτη φορά στο περιθώριο της ευρωπαϊκής ημέρας για τη θάλασσα 2015 στον Πειραιά, στην Ελλάδα.

Σειρά προκλήσεων στο πλαίσιο της γαλάζιας ανάπτυξης, όπως η οξίνιση των ωκεανών, έχουν παγκόσμιο χαρακτήρα και αντιμετωπίζονται καλύτερα σε διεθνές επίπεδο. Επιπλέον, ορισμένες υποστηρικτικές ερευνητικές δραστηριότητες θα ευνοηθούν από το διεθνή συντονισμό. Το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» θα εντατικοποιήσει τη διεθνή συνεργασία με βάση την πρόσφατα υπογεγραμμένη δήλωση του Galway και τη δρομολόγηση της συμμαχίας Καναδά-ΕΕ-ΗΠΑ για έρευνα στον Ατλαντικό Ωκεανό.

Για να διαδοθούν ευρέως οι νέες ερευνητικές δυνατότητες και να ενισχυθούν οι συνέργιες μεταξύ ερευνητικών δραστηριοτήτων που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο και του προγράμματος «Ορίζων 2020», η Επιτροπή θα αξιοποιήσει και θα συμπληρώσει τα υφιστάμενα συστήματα πληροφοριών²⁷ ώστε να θεσπίσει μια πλατφόρμα πληροφοριών θαλάσσιων ερευνών σε όλο το εύρος του προγράμματος «Ορίζων 2020» και θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη²⁸ ώστε να συμπεριλάβει σε αυτή πληροφορίες σχετικά με προγράμματα θαλάσσιας έρευνας που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο. Οι προσπάθειες

²⁶ Απόφαση αριθ. 1386/2013.

²⁷ Όπως είναι τα εθνικά σημεία επαφής και το «Enterprise Europe Network».

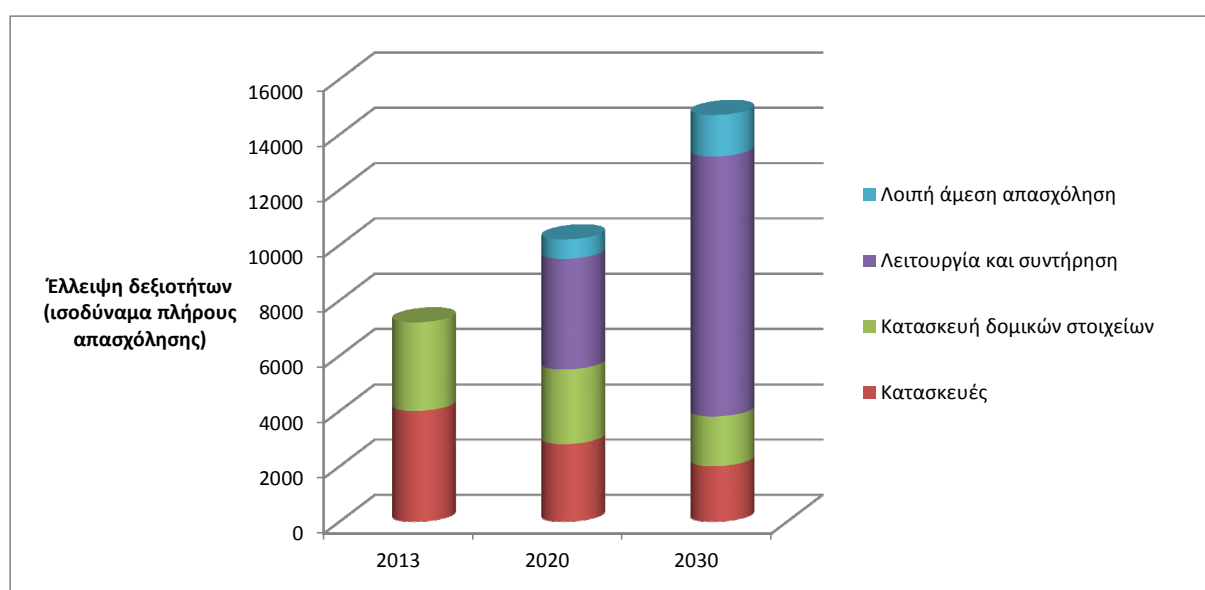
²⁸ Μέσω της πρωτοβουλίας κοινού προγραμματισμού για τις θάλασσες και τους ωκεανούς.

αυτές θα ευνοήσουν την πρόσβαση σε γνώσεις που προκύπτουν από σχέδια έρευνας, γεγονός το οποίο μπορεί να επιταχύνει την υιοθέτηση νέων ιδεών από τη βιομηχανία. Αυτό θα συμβάλει στο να καταστεί αποδοτική η δημόσια χρηματοδότηση της έρευνας μέσω της καινοτομίας των επιχειρήσεων.

4. ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΓΑΛΑΖΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Η ανάπτυξη στο πλαίσιο της γαλάζιας οικονομίας θα απαιτήσει ένα κατάλληλα εκπαιδευμένο εργατικό δυναμικό, το οποίο να είναι σε θέση να εφαρμόζει τις πλέον πρόσφατες τεχνολογίες στους τομείς της μηχανικής και σε σειρά άλλων κλάδων²⁹. Επί του παρόντος υπάρχει χάσμα δεξιοτήτων που πρέπει να αντιμετωπιστεί.

Στο ακόλουθο διάγραμμα απεικονίζονται οι ελλείψεις δεξιοτήτων στον κλάδο της αιολικής ενέργειας ανοικτής θαλάσσης μέχρι το 2030.

Διάγραμμα 3 Προβλεπόμενες ελλείψεις δεξιοτήτων στον κλάδο της αιολικής ενέργειας ανοικτής θαλάσσης 2013-2030 (πηγή: TPWind survey)

Οι δράσεις «Marie Skłodowska-Curie Actions» (MSCA) αποτελούν τον κύριο μηχανισμό στήριξης στο πρόγραμμα-πλαίσιο «Ορίζων 2020» όσον αφορά όλους τους ανθρώπινους πόρους, σε όλους τους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας. Εστιάζοντας σε μεγάλο βαθμό στην ανάπτυξη δεξιοτήτων ερευνητή μακροπρόθεσμα, οι δράσεις Marie Skłodowska-Curie συνδυάζουν την ερευνητική αριστεία με την κινητικότητα, την κατάρτιση και ελκυστικές ευκαιρίες σταδιοδρομίας. Για να ενισχυθεί η απασχολησιμότητα των ερευνητών και για την καλύτερη αντιστοίχιση των δεξιοτήτων τους με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, οι δράσεις MSCA ενθαρρύνουν τους ερευνητές να εκτίθενται σε μη ακαδημαϊκό περιβάλλον από το πρώιμο στάδιο της σταδιοδρομίας τους. Οι εν λόγω δράσεις ενισχύουν τη συνεχή συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων και βιομηχανίας, μεταξύ

²⁹

Σύμφωνα με την έκθεση LeaderSHIP 2020 από τους ενδιαφερομένους στη ναυπηγική βιομηχανία της ΕΕ η αυξημένη πολυπλοκότητα των προϊόντων έχει δημιουργήσει πρόσθετη ζήτηση για υψηλού επιπέδου εξειδίκευση του προσωπικού. Κατά συνέπεια, μεγάλο μέρος του κλάδου πλήττεται από σημαντική έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού και τούτο συνιστά περιορισμό στην ανάπτυξη.

άλλων διασφαλίζοντας τη συμμετοχή μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων ευρέος φάσματος στην επαγγελματική εξέλιξη των ερευνητών. Οι δράσεις MSCA έχουν χαρακτήρα από τη βάση προς την κορυφή και δεν προδικάζουν τη στήριξη ενός συγκεκριμένου επιστημονικού κλάδου. Κατά την περίοδο 2007-2013, το πρόγραμμα που προηγήθηκε των δράσεων MSCA χορήγησε σχεδόν 165 εκατ. ευρώ για 374 έργα έρευνας όσον αφορά τη θαλάσσια και ναυτιλιακή έρευνα (συμπεριλαμβανομένης της έρευνας για την Αρκτική). Σε 39 από τα έργα αυτά περιλαμβάνονταν ο μη ακαδημαϊκός τομέας. Αξίζει να σημειωθεί ότι διάφορα έργα περιελάμβαναν επιστημονική συνεργασία πέραν της Ευρώπης.

Για να διευκολυνθεί η κινητικότητα, τα μέτρα της ΕΕ για την αύξηση της αναγνώρισης και της διαφάνειας των δεξιοτήτων, των ικανοτήτων και των επαγγελματικών προσόντων και των συναφών εργαλείων, όπως το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων³⁰, η ευρωπαϊκή πύλη για τις δεξιότητες/ικανότητες, τα προσόντα και τα επαγγέλματα (ESCO), το Europass³¹ και τα συστήματα διασφάλισης της ποιότητας και ακαδημαϊκών μονάδων θα πρέπει να λάβουν υπόψη τις απαιτήσεις της γαλάζιας οικονομίας.

Ένας άλλος τρόπος για τη στήριξη της ανάπτυξης των δεξιοτήτων στο πλαίσιο της γαλάζιας οικονομίας και της στενότερης συνεργασίας μεταξύ της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και του ιδιωτικού τομέα είναι οι «συμμαχίες γνώσης», ένα νέο καθεστώς στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus. Οι συμμαχίες γνώσης είναι δομημένες συμπράξεις που συγκεντρώνουν όλους τους συναφείς φορείς της ανώτατης εκπαίδευσης και των επιχειρήσεων για την προώθηση της καινοτομίας, εντός της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και μέσω αυτής.

Μια συμμαχία τομεακών δεξιοτήτων (SSA) θα μπορούσε επίσης να βοηθήσει με τη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ εκπαίδευσης/κατάρτισης και αγοράς εργασίας. Το 2013 η ΕΕ υποστήριξε τέσσερις πιλοτικές δράσεις SSA για την προώθηση του διαλόγου μεταξύ των διαφόρων βιομηχανικών τομέων και των φορέων που εμπλέκονται στον σχεδιασμό, στην έγκριση, στην εφαρμογή και στην αξιολόγηση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Οι SSA αποσκοπούν στο να σχεδιάζουν και να παρέχουν κοινά προγράμματα σπουδών και μεθόδους οι οποίες παρέχουν στους εκπαιδευόμενους τις δεξιότητες που απαιτούνται από την αγορά εργασίας. **Η Επιτροπή ενθαρρύνει τους ενδιαφερόμενους φορείς στο πλαίσιο της γαλάζιας οικονομίας να υποβάλουν πρόταση για συμμαχία γνώσης και για συμμαχία τομεακών δεξιοτήτων στον τομέα της θάλασσας.**

Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT) και οι κοινότητες του γνώσης και καινοτομίας (ΚΓΚ) συγκεντρώνουν σημαντικούς παράγοντες της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, της έρευνας και των επιχειρήσεων για την προώθηση της καινοτομίας μέσω της πλήρους ενσωμάτωσης του τριγώνου της γνώσης. Το EIT έχει συστήσει έως σήμερα τρεις ΚΓΚ, για την κλιματική αλλαγή, για την αειφόρο ενέργεια και για τις προκλήσεις που συνδέονται με τις ΤΠΕ. Πέντε επιπλέον ΚΓΚ προγραμματίζονται στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» στους τομείς της καινοτομίας για υγιεινή διαβίωση και ενεργό γήρανση, των πρώτων υλών, της τροφής του μέλλοντος, της προστιθέμενης αξίας όσον αφορά τις κατασκευές και την

³⁰ Το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων (ΕΠΕΠ) λειτουργεί ως μηχανισμός «μετάφρασης» που καθιστά τα εθνικά πλαίσια επαγγελματικών προσόντων περισσότερο κατανοητά σε ολόκληρη την Ευρώπη.

³¹ Μια πρωτοβουλία να καταστούν οι δεξιότητες και τα προσόντα σας σαφώς και εύκολα κατανοητά.

αστική κινητικότητα. Επί του παρόντος δεν υπάρχουν σχέδια για μια ΚΓΚ που θα συνδέεται συγκεκριμένα με τη γαλάζια οικονομία. Στο πλαίσιο της επεξεργασίας του Στρατηγικού Θεματολογίου για την καινοτομία και της τροποποιημένης νομικής βάσης του ΕΙΤ για την περίοδο μετά από το 2020, **η Επιτροπή θα εξετάσει κατά πόσον θα μπορούσε να αποδειχθεί χρήσιμη η δημιουργία μιας ΚΓΚ ειδικά για τη γαλάζια οικονομία μετά το 2020.**

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η καινοτομία μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη της γαλάζιας οικονομίας κατά τρόπο που όχι μόνον ευνοεί τη μεγέθυνση και τη δημιουργία απασχόλησης στην ΕΕ, αλλά και εξακολουθεί να εγγυάται τη δημόσια στήριξη στην εμπορική χρήση των θαλάσσιων πόρων, με παράλληλη διασφάλιση της προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Καθώς βρισκόμαστε στην αυγή ενός αιώνα που θα επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό από τον τρόπο με τον οποίο θα είμαστε σε θέση να διαχειριζόμαστε τους ωκεανούς μας και τους πόρους τους, είναι σημαντικό να λάβουμε συγκεκριμένα μέτρα για να βελτιωθεί η εκ μέρους μας κατανόηση των θαλασσών και να προαχθεί η τεχνολογία ούτως ώστε να μπορέσουμε να αναπτύξουμε το οικονομικό δυναμικό τους με βιώσιμο τρόπο.

Στην παρούσα ανακοίνωση προτείνονται οι ακόλουθες δράσεις:

Δράση	Χρονοδιάγραμμα
Δρομολόγηση μιας βιώσιμης διαδικασίας η οποία θα εξασφαλίζει ότι τα θαλάσσια δεδομένα είναι εύκολα προσβάσιμα, διαλειτουργικά και χωρίς περιορισμούς χρήσης (βασισμένη στο EMODnet, στο πλαίσιο συλλογής δεδομένων, στο πρόγραμμα Copernicus και στη βάση δεδομένων «WISE-marine»)	Από το 2014
Υλοποίηση χάρτη πολλαπλής ανάλυσης του συνόλου του θαλάσσιου βυθού των ευρωπαϊκών υδάτων	Ιανουάριος 2020
Δημιουργία μιας πλατφόρμας πληροφοριών θαλάσσιων ερευνών σε όλο το εύρος του προγράμματος «Ορίζων 2020», καθώς και πληροφοριών σχετικά με τα προγράμματα θαλάσσιας έρευνας που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο.	Πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2015
Σύσταση φόρουμ για τις επιχειρήσεις και την επιστήμη στο πλαίσιο της γαλάζιας οικονομίας.	Πρώτη συνεδρίαση την Ευρωπαϊκή ημέρα για τη θάλασσα 2015
Ενθάρρυνση της ανάπτυξης μιας συμμαχίας	2014-2016

τομεακών δεξιοτήτων στον τομέα της θάλασσας

Η Επιτροπή αναμένει με ενδιαφέρον τις γνωμοδοτήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και άλλων οργάνων σχετικά με την παρούσα ανακοίνωση.